

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Doktorand: Ing. Miloslava Kubíčková
Téma disertační práce: Kultura školy.
Oponent: doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D., VUT Brno, Fakulta podnikatelská
Školící pracoviště: Fakulta ekonomiky a managementu UTB ve Zlíně

Cíle práce a metodika

Disertační práce je zaměřena na kulturu vzdělávacích institucí na sekundární úrovni a to ve vztahu k vnitřnímu prostředí školy a jejímu klimatu, přičemž autorka práce v v ní klade důraz na vliv osobnosti učitele jako rozhodujícího faktoru při vytváření této kultury .

Diplomantka si klade nelehký cíl spočívající ve vyjádření výše uvedeného vlivu osobnosti na vytváření kultury vzdělávací instituce (s.63), přičemž si stanovuje pro naplnění tohoto cíle další čtyři sekundární cíle spočívající zejména ve zjištění pracovních a uznávaných hodnot učitelů regionálního školství. Současně si stanovuje celkem čtyři pracovní hypotézy. Metodicky je práce postavena tak, že na základě dosavadního stavu řešení problematiky kultury školy obsažené v kapitole 1., uskutečnila doktorandka rozsáhlý (téměř 500 respondentů – učitelů ze Zlína a Brna) výzkum zjišťující vnitřní prostředí škol, pracovní hodnoty a hodnotové orientace učitelů. Při tomto šetření bylo použito standardizovaných mezinárodních dotazníků (QWL – upravený), VSM 94 (Hofstede) a PVQ (Schwarz). Použité metody byly adekvátní ve vztahu k cílům práce a stanoveným hypotézám. Autorka práce současně vychází i z řady sekundárních pramenů. Ty jsou představovány především dostupnými publikacemi, výsledky výzkumných úkolů a statistických údajů často zahraničního původu. Všechna data a údaje jsou hojně a z pohledu citační normy správně uváděna.

Práce v celkovém rozsahu více než 120 stran textové části a 11 stran relevantních příloh má logickou strukturu, která tematiku člení do pěti meritorních kapitol, současného stavu řešení problematiky, metodologického vstupu, výsledků zkoumání, závěrů a implikací včetně příloh a nezbytných bibliografických údajů. Ty představují obsáhlý výčet 114 jak domácích, tak i zahraničních zdrojů. Konstatuji, že cíle práce, který si autor v úvodní části klade jako primární předložený text naplňuje.

Aktuálnost a vhodnost tématu

Zvolené téma je vysoce aktuální a pro současnou teorii i praxi v oblasti řízení regionálního školství na úrovni ředitelů škol cenné. Vyplývá to zejména z objektivních a obecných tendencí změn, které se v současnosti v českém sekundárním školství uskutečňují . Bez rozšíření teoretických základů a jejich praktické aplikace by české vzdělávací subjekty ztrácely naději na úspěšnou transformaci na moderní školy reagující na společenskou poptávku po efektivnějším způsobu vzdělávání.

Pracovní postup a dosažené výsledky

Primární data byla zjišťována dotazníkovým šetřením u učitelů celkem 12 regionálních škol. Dotazníkové šetření bylo anonymní a doktorandka získala platné údaje od 495 respondentů, což považují za dostatečný vzorek pro závěry. Validitu použitých dotazníků autorka prokazuje s odvoláním na to, že se jedná s výjimkou dotazníku QWL (mírně upraveno) o standardizované dotazníky prověřené výzkumem po celém světě (VSM 94 a PVQ). Použití jednotlivých metod je podrobně popsáno v textu práce. Pomocí analýzy získaných údajů byly definovány kulturních dimenzí učitelů včetně jejich srovnání s obyvatelstvem ČR, dále jejich hodnotové orientace prostřednictvím výzkumu struktury hodnotových typů včetně následné komparace s průměrnými hodnotami hodnotových typů daných výpočet MRAT.

Jak již bylo konstatováno, formulované cíle disertační práce byly splněny. Byla vytvořena ucelená teoretická studie vymezující pojem kultury školy z pohledu osobnosti a uznávaných hodnot učitelů. V práci byly na základě zmíněného výzkumu definováno pracovní prostředí škol z pohledu jejich vnitřního prostředí a klimatu, pracovní hodnoty a hodnotové typy. Zjištěné výsledky a případné rozdíly u jednotlivých škol nebo segmentů učitelů byly logicky popsány a vysvětleny. Výsledky výzkumu podpořily u jednotlivých faktorů ve větší či menší míře stanovené pracovní hypotézy 1 – 3, nebyla potvrzena stanovená pracovní hypotéza 4.

Teoretický a praktický přínos práce

Silnou stránku práce vidím především v teoretických přínosech práce a v jejich praktické aplikaci. Vzhledem k důležitosti a aktuálnosti tohoto tématu v souvislosti s transformací českého regionálního školství a změnami z pohledu vzniku a uplatňování školských vzdělávacích programů a zavedení státních maturit považuji tuto studii za dobrý metodický ale i teoretický základ pro oblast řízení pracovníků v oblasti terciárního vzdělávání.

Připomínky a dotazy

- 1) Ve své práci využíváte Hofstedeho kulturní dimenze pro vyjádření odlišnosti pracovních hodnot učitelů ve srovnání s obyvatelstvem ČR. Hofstedeho dimenze se prokazatelně využívají k vyjádření národních kulturních odlišností. Co Vás vedlo k přesvědčení, že můžete využít některých těchto dimenzí i pro zjištění v odlišnosti profesní kultury?
- 2) Na straně 103 uvádíte některé faktory klimatu škol, které jsou hodnoceny negativně (zejména mezilidské vztahy, kvalita managementu, radost z práce, možnost mít vlastní názor). Můžete vysvětlit dle vlastního názoru příčiny této nespokojenosti učitelů a jaký vliv tato nespokojenost může mít na jejich pedagogickou práci?
- 3) Existují rozdíly v hodnotách a hodnotových orientacích učitelů z Brna a Zlína? Pokud ano, pokuste se je prosím vysvětlit?
- 4) V závěru práce uvádíte, že pracovní hypotéza 4 nebyla potvrzena. Mezilidské vztahy jsou hodnoceny sice jako velmi důležité (a problematické), na vyšším stupni priorit jsou však dle Vašeho výzkumu „nutnost kvalitního managementu a radost z práce, ale ve vztahu k materiální stránce, tj. dobře ohodnocené vedením školy“. Některé jiné výzkumy uskutečnění

již dříve však hovořili o prioritě mezilidských vztahů, bezpečném prostředí a výše ohodnocení byla až na 3 – 4 místě. Co vidíte jako příčinu tohoto posunu v prioritách a hodnotách učitelů regionálního školství?

Celkové hodnocení

Autor je se zpracovávanou problematikou dobře seznámen, v disertační práci prokázal hluboké teoretické znalosti. Metodický postup považuji za správný a výsledky odpovídající rozsahu výzkumu. Práce je přehledná, má dobrou formální úroveň a splňuje požadavky kladené na tento typ práce. Proto

doporučuji disertační práci doktorandky Ing. Miloslavy Kubíčkové Kultura školy k obhajobě a po jejím úspěšném průběhu

udělit akademický titul „doktor“ (Ph.D.)

Zlín, 17. listopadu 2008

doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D.